

Ministru kabineta noteikumi Nr. 73

Rīgā 2019. gada 19. februārī (prot. Nr. 9 24. §)

Prasības govīs un kazas svaigpiena aprītei nelielā apjomā

*Izdoti saskaņā ar Pārtikas aprītes uzraudzības likuma
4. panta otro daļu, 8. panta desmito un divpadsmito daļu,
13. panta trešās daļas 3. punktu un 21.¹ panta deviņto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govīs un kazas svaigpiena (turpmāk – piens) ieguvei, pirmapstrādei, uzglabāšanai, transportēšanai un tiešai piegādei nelielā apjomā galapatērētājam vai mazumtirdzniecības uzņēmumam, kas tieši apgādā galapatērētāju Latvijas teritorijā (turpmāk – mazumtirdzniecība), kā arī piena realizācijas atļaujas izsniegšanas, apturēšanas un atjaunošanas kārtību.

2. Piena ražotājs pienu iegūst no tam piederošām govīm un kazām un realizē ražošanas vietā vai 300 kilometru rādiusā no ražošanas vietas tieši galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai.

3. Par nelielu piena apjomu tiešajai piegādei galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai uzskatāms tāds piena apjoms, kura realizācijas apjoms nedēļā nepārsniedz 1000 kilogramu govīs pienam un 600 kilogramu kazas pienam. Piena ražotājs nodrošina piena apjoma uzskaiti, dokumentējot informāciju par dienā realizēto piena apjomu kilogramos, piena realizācijas datumu un realizācijas vietu.

4. Tieši piegādāt pienu nelielā apjomā galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai ir atļauts piena ražotājam, kas Pārtikas un veterinārā dienesta (turpmāk – dienests) teritoriālajā struktūrvienībā ir saņēmis piena realizācijas atļauju.

II. Piena realizācijas atļaujas izsniegšanas, apturēšanas un atjaunošanas kārtība

5. Lai saņemtu piena realizācijas atļauju, piena ražotājs iesniedz dienesta teritoriālajā struktūrvienībā iesniegumu, kurā norāda:

5.1. piena ražotāja vārdu, uzvārdu un deklarētās dzīvesvietas adresi vai uzņēmuma nosaukumu un juridisko adresi;

5.2. novietnes adresi;

5.3. Lauksaimniecības datu centra (turpmāk – datu centrs) lauksaimniecības dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrā piešķirto ganāmpulka un novietnes reģistrācijas numuru;

5.4. tālruņa numuru;

5.5. elektroniskā pasta adrese vai oficiālo elektronisko adrese, ja personai ir aktivizēts oficiālās elektroniskās adreses konts.

6. Šo noteikumu 5. punktā minētajam iesniegumam pievieno pārskatu par piena laboratorisko testēšanu, kas veikta divu nedēļu laikā pirms iesnieguma iesniegšanas un apliecina, ka piens atbilst šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem mikrobioloģiskajiem un kvalitātes kritērijiem. Ja piena testēšanas rezultāti ir pieejami datu centra svaigpiena kvalitātes datubāzē, to norāda iesniegumā.

7. Dienests piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 5. punktā minētā iesnieguma un 6. punktā minēto laboratoriskās testēšanas rezultātu saņemšanas tos izskata un izvērtē to atbilstību normatīvajiem aktiem pārtikas aprites jomā.

8. Dienests piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 7. punktā minētajām darbībām pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

8.1. izsniegt piena realizācijas atļauju un iekļaut piena ražotāju dienesta uzraudzības objektu datubāzē, ja novietne un laboratoriskās testēšanas rezultāti atbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām;

8.2. neizsniegt piena realizācijas atļauju, ja novietne un laboratoriskās testēšanas rezultāti neatbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām.

9. Dienests triju darbdienu laikā informē ražotāju par pieņemto lēmumu un izsniedz ražotājam atļauju, ja pieņemts šo noteikumu 8.1. apakšpunktā minētais lēmums.

10. Ja netiek ievērotas šajos noteikumos noteiktās prasības, dienests:

10.1. pieņem lēmumu apturēt piena realizācijas atļauju;

10.2. piena ražotāju dienesta uzraudzības objektu datubāzē izdara ierakstu par to, ka atļauja ir apturēta;

10.3. vienas darbdienu laikā informē ražotāju par pieņemto lēmumu.

11. Lai atjaunotu piena realizācijas atļauju, ražotājs pēc neatbilstību novēršanas, kuru dēļ piena realizācijas atļauja tika apturēta, dienesta teritoriālajā struktūrvienībā iesniedz iesniegumu ar lūgumu veikt novietnes pārbaudi, paņemt piena paraugu laboratoriskajai testēšanai un atjaunot atļauju.

12. Dienests 10 darbdienu laikā pārbauda, vai novietne atbilst šajos noteikumos minētajām prasībām, un ņem piena paraugu, lai pārlicinātos par piena atbilstību šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem mikrobioloģiskajiem un kvalitātes kritērijiem. Ja piens atbilst šiem kritērijiem, dienests pieņem lēmumu par atļaujas atjaunošanu, paziņo par to ražotājam un dienesta uzraudzības objektu datubāzē dzēš ierakstu par atļaujas apturēšanu piena ražotājam.

13. Lai izsniegtu vai atjaunotu piena realizācijas atļauju, kā arī iekļautu piena ražotāju dienesta uzraudzības objektu datubāzē un sazinātos ar piena ražotāju, dienests apstrādā personas datus (vārdu, uzvārdu, deklarētās dzīvesvietas adresi, tālruņa numuru, elektronisko adresi, novietnes adresi un reģistrācijas numuru) un uzglabā tos septiņus gadus.

14. Šajos noteikumos minētos pakalpojumus dienests sniedz par maksu atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā veicama samaksa par dienesta valsts uzraudzības un kontroles darbībām un maksas pakalpojumiem. Piena paraugu testēšanas izmaksas sedz piena ražotājs atbilstoši šo noteikumu 31. punktā minētās laboratorijas cenrādim.

III. Prasības dzīvnieku veselībai un dzīvnieku novietnei

15. Dzīvnieki, kuru pienu tieši piegādā galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai, ir izmeklēti atbilstoši normatīvajiem aktiem par infekcijas slimību uzraudzību un kontroli un ir klīniski veseli.

16. Dzīvnieku novietne, kurā iegūst pienu, atbilst normatīvajiem aktiem dzīvnieku veselības, labturības, dzīvnieku barības, pārtikas, veterināro zāļu un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu aprites jomā.

17. Piena ražotājs nodrošina to dzīvnieku atšķirīgu identificēšanu, kuri ir slimi vai tiek ārstēti.

18. Dzīvnieku novietnē:

18.1. ja nepieciešams, veic dezinfekciju, deratizāciju un dezinsekciju;

18.2. mazgāšanas, dezinfekcijas, deratizācijas un dezinsekcijas līdzekļus lieto saskaņā ar to lietošanas instrukciju un uzglabā slēgtā vietā vai telpā, nodrošinot to instrukcijās noteiktos uzglabāšanas apstākļus.

19. Dienests dzīvnieku novietni pārbauda ne retāk kā reizi gadā.

IV. Prasības piena ieguvei, pirmapstrādei, uzglabāšanai un transportēšanai

20. Pirms katras slaukšanas govij vai kazai nomazgā tesmeni, pupus un, ja nepieciešams, arī tesmenim blakusesošās ķermeņa daļas.

21. Pirms slaukšanas pirmās piena strūklas ieslauc atsevišķā traukā ar tumšu pamatni, novērtējot piena īpašības, kas minētas šo noteikumu 29. punktā.

22. Pienu tūlīt pēc slaukšanas atdzesē aukstuma iekārtā līdz temperatūrai, kas nav augstāka par 6 °C.

23. Telpās, kurās veic piena pirmapstrādi (piena filtrēšanu un atdzesēšanu) un uzglabā pienu:

23.1. grīdas, sienas un darba virsmas ir viegli tīrāmas un, ja nepieciešams, dezinficējamas;

23.2. ir nodrošināta ventilācija un apgaismojums;

23.3. ir novērsta piena piesārņošanas iespēja;

23.4. nav pieļaujama dzīvnieku atrašanās.

24. Aprīkojums (arī trauki), kas nonāk saskarē ar pienu, ir:

24.1. izgatavots no materiāla, kas atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kuri paredzēti saskarei ar pārtiku, noteiktajām prasībām;

24.2. viegli tīrāms, mazgājams, labā stāvoklī, nebojāts un, ja nepieciešams, dezinficējams;

24.3. mazgāts pēc katras lietošanas reizes un, ja nepieciešams, dezinficēts;

24.4. izmantots tikai tam paredzētajam nolūkam;

24.5. uzglabāts apstākļos, kas novērš piesārņojuma iespēju.

25. Visās ar piena apriti saistītajās darbībās izmanto ūdeni, kas atbilst normatīvajiem aktiem par dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām, monitoringu un kontroles kārtību.

26. Piena ražotājs nodrošina, ka personas, kas veic jebkādas darbības ar pienu, lieto piemērotu un tīru apģērbu un ievēro personīgo higiēnu.

27. Transportēšanas laikā nodrošina, ka piena temperatūra nav augstāka par 8 °C.

28. Uzglabāšanas un transportēšanas laikā pienu aizliegts sasaldēt.

V. Piena nekaitīguma prasības un piena paraugu ņemšana

29. Pienu atļauts realizēt, ja:

29.1. tam ir pienam raksturīga garša, krāsa un smarža;

29.2. tas ir šķidrums, ar viendabīgu konsistenci, bez pārslām, gļotām, mehāniskiem vai citiem piemaisījumiem;

29.3. ir nodrošināta piena atbilstība šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem kritērijiem.

30. Realizējot pienu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par veterinārajām, higiēnas un nekaitīguma prasībām svaigpiena aprītei:

30.1. var izmantot datu centra svaigpiena kvalitātes datubāzē esošo piena paraugu testēšanas rezultātus;

30.2. papildus nodrošina piena atbilstību šo noteikumu 1. pielikumā minētajiem kvalitātes kritērijiem attiecībā uz piena sasaldēšanas temperatūru, kā arī *Staphylococcus aureus* un *Salmonella spp.* mikroorganismiem.

31. Piena paraugus testē laboratorijā, kura akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību, vai citā Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts akreditācijas institūcijā un kura veic šo noteikumu 1. pielikumā minēto kritēriju testēšanu.

32. Piena ražotājs piena paraugu ņem no koppiena šo noteikumu 31. punktā minētās laboratorijas izsniegtā sterilā stobriņā, ievērojot šādus nosacījumus:

32.1. pirms piena parauga ņemšanas pienu tilpnē rūpīgi samaisa līdz viendabīgai konsistencei;

32.2. piena paraugu ņem tūlīt pēc samaisīšanas;

32.3. paraugam ņem 35–40 mililitrus piena;

32.4. piena paraugu marķē ar piena ražotāja sagatavotu marķējumu, kurā norādīts novietnes numurs;

32.5. piena paraugu uzglabā un transportē temperatūrā no 0 līdz 4 °C;

32.6. uzglabāšanas un transportēšanas laikā piena paraugu pasargā no tiešiem saules stariem;

32.7. piena paraugu laboratorijā nogādā pēc iespējas īsākā laikā, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc parauga ņemšanas;

32.8. uzglabāšanas un transportēšanas laikā piena paraugu nedrīkst sasaldēt.

33. Ja piena ražotājs konstatē, ka piens neatbilst šo noteikumu 29. punktā minētajām prasībām, vai piena ražotājam ir aizdomas par dzīvnieka saslimšanu, kas var ietekmēt piena kvalitāti, tas nekavējoties pārtrauc piena realizāciju un ziņo par to praktizējošam veterinārārstam. Pienu var atsākt realizēt, ja tas atbilst šo noteikumu prasībām.

VI. Prasības piena realizācijai

34. Ja piena ražotājs, piegādājot pienu mazumtirdzniecībai:

34.1. pievieno attaisnojuma dokumentu par preču piegādi vai citu normatīvajos aktos par darījumu apliecinošajiem dokumentiem minētu dokumentu, tā otrā pusē papildus norāda šo noteikumu 2. pielikuma 2., 3., 4., 5., 6. un 9. punktā minēto informāciju. Minētos dokumentus glabā normatīvajos aktos par darījumu apliecinošajiem dokumentiem noteiktajā kārtībā;

34.2. nav pievienojis šo noteikumu 34.1. apakšpunktā minēto dokumentu, viņš iesniedz piena pavaddokumentu (2. pielikums). Piena pavaddokumentu sagatavo divos eksemplāros. Vienu pavaddokumenta eksemplāru iesniedz piena piegādes vietā, otru glabā piena ražošanas vietā.

35. Pēc piena saņemšanas mazumtirdzniecībā no piena ražotāja to novērtē atbilstoši šo noteikumu 29. punktā minētajām prasībām. Ēdināšanas uzņēmumā pienu tūlīt termiski apstrādā, karsējot vismaz 72 °C temperatūrā ne mazāk kā 15 sekundes, vai izmanto citu temperatūras un laika kombināciju, lai iegūtu līdzvērtīgu efektu, ja piens nav paredzēts termiski apstrādātu pārtikas produktu gatavošanai. Pēc karsēšanas pienu divu stundu laikā atdzesē un uzglabā 2–6 °C temperatūrā ne ilgāk kā 36 stundas.

36. Piena ražotājs šo noteikumu 3. punktā minēto informāciju, piena paraugu testēšanas pārskatus un pavaddokumentu glabā trīs gadus un uzrāda pēc dienesta inspektora pieprasījuma.

37. Mazumtirdzniecības vietā personas datus (vārdu, uzvārdu, novietnes adresi un reģistrācijas numuru) apstrādā, lai nodrošinātu piena izsekojamību, un piena pavaddokumentu uzrāda pēc dienesta inspektora pieprasījuma. Piena pavaddokumentu glabā vienu gadu un pēc tam iznīcina.

38. Piena realizācijas vietā piena temperatūra nav augstāka par 6 °C.

39. Galapatērētājam pienu realizē 48 stundu laikā pēc tā izslaukšanas. Ja, realizējot pienu, sajauc kopā vairākus piena slaukumus, realizācijas laiku skaita no piena pirmā slaukuma iegūšanas laika.

40. Piena realizācijas vietā ir šāda informācija:

40.1. norāde "Govs svaigpiens. Pirms lietošanas uzvārt" vai "Kazas svaigpiens. Pirms lietošanas uzvārt";

40.2. norāde par piena derīguma termiņu "Izlietot līdz .." (derīguma termiņš nav ilgāks par 48 stundām no piena izslaukšanas brīža);

40.3. piena ražotāja nosaukums un adrese.

41. Piena ražotājs, realizējot pienu, novieto patērētājam redzamā vietā piena realizācijas atļaujas kopiju.

42. Pienu realizē pircēja traukos vai pēc pircēja lūguma vienreiz lietojamā iepakojumā, kas atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kuri paredzēti saskarei ar pārtiku, noteiktajām prasībām.

43. Piena ražotājs var fasēt pienu ražošanas vietā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu II pielikumā minētajām prasībām, ja:

43.1. pienu realizē tieši galapatērētājam;

43.2. pienu fasē vienreiz lietojamā iepakojumā, kas atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kuri paredzēti saskarei ar pārtiku, noteiktajām prasībām;

43.3. uz pievienotās etiķetes ir norādīts tirdzniecības nosaukums "Govs svaigpiens" vai "Kazas svaigpiens", tilpums, derīguma termiņš "Izlietot līdz .." (ne ilgāks par 48 stundām no piena izslaukšanas brīža), uzglabāšanas apstākļi, norāde "Pirms lietošanas uzvārit", piena ražotāja nosaukums un adrese.

44. Ja pienu realizē tirdzniecības automātā, tajā iepilda tikai viena piena ražotāja saražoto pienu.

45. Uz tirdzniecības automāta ir šo noteikumu 40. punktā minētās norādes un informācija.

46. Ja tirdzniecības automātam ir iepakojuma sistēma, uz iepakojuma etiķetes norāda šo noteikumu 43.3. apakšpunktā minēto informāciju.

47. Piena tirdzniecības automāts atbilst šādām prasībām:

47.1. tas ir viegli tīrāms un dezinficējams (arī piena izliešanas krāns);

47.2. virsmas, kas saskaras ar pienu, ir izgatavotas no materiāla, kas atbilst normatīvajos aktos par materiāliem un izstrādājumiem, kuri paredzēti saskarei ar pārtiku, noteiktajām prasībām;

47.3. tas ir aprīkots ar ārējo termometru, kas uzrāda piena temperatūru tirdzniecības automātā;

47.4. piena temperatūra piena automātā nav augstāka par 6 °C un nav zemāka par 0 °C (arī caurulēs starp piena konteineru un izliešanas krānu).

VII. Noslēguma jautājumi

48. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2010. gada 13. aprīļa noteikumus Nr. 345 "Higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govju svaigpiena aprītei nelielā apjomā" (Latvijas Vēstnesis, 2010, 61. nr.; 2015, 119. nr.).

49. Noteikumi stājas spēkā 2020. gada 1. septembrī.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Tiesību normas saskaņotas ar Eiropas Komisiju un Eiropas Savienības dalībvalstīm atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 9. septembra Direktīvai (ES) 2015/1535, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā.

Ministru prezidents *A. Kariņš*

Zemkopības ministrs *K. Gerhards*

1. pielikums
Ministru kabineta
2019. gada 19. februāra
noteikumiem Nr. 73

Piena mikrobioloģiskie un kvalitātes kritēriji

Nr. p. k.	Kvalitātes kritēriji
1.	Baktēriju kopskaits 30 °C temperatūrā vienā mililitrā govju piena nepārsniedz 100 000, vienā mililitrā kazas piena – 1 500 000
2.	Somatisko šūnu skaits vienā mililitrā govju piena nepārsniedz 400 000
3.	Nav konstatēta inhibitoru klātbūtne
4.	Govju piena sasaldšanas temperatūra nav augstāka par mīnus 0,520 °C
5.	<i>Staphylococcus aureus</i> kolonijas veidojošo vienību skaits vienā mililitrā govju un kazas piena nepārsniedz 500 baktēriju
6.	<i>Salmonella spp.</i> nav sastopama 25 mililitros govju un kazas piena

Zemkopības ministrs K. Gerhards

2. pielikums
Ministru kabineta
2019. gada 19. februāra
noteikumiem Nr. 73

Piena pavaddokuments

1. Piena ražotājs

_____ (vārds, uzvārds vai nosaukums)

2. Dzīvnieka sugas nosaukums

_____ (govs vai kaza)

3. Dzīvnieku novietne

_____ (nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs)

4. Piena realizācijas atļaujas numurs

_____

5. Piena ieguves datums un laiks

_____

6. Pienu izlietot līdz

_____ (datums, laiks)

7. Piena saņēmējs

_____ (nosaukums, adrese)

8. Piegādātā piena daudzums (tilpums)

_____

9. Ar parakstu apliecinu, ka piens atbilst Ministru kabineta 2019. gada 19. februāra noteikumos Nr. 73 "Prasības govju un kazas svaigpiena aprītei nelielā apjomā" noteiktajām prasībām.

_____ (datums)

_____ (piena ražotāja vārds, uzvārds)

_____ (paraksts*)

_____ (datums)

_____ (piena saņēmēja vārds, uzvārds)

_____ (paraksts*)

Personas datu apstrāde notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2019. gada 19. februāra noteikumu Nr. 73 "Prasības govju un kazas svaigpiena aprītei nelielā apjomā" 37. punktu.

Piezīme. * Dokumenta rekvizītu "paraksts" neaizpilda, ja elektroniskais dokuments ir sagatavots atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu.

Zemkopības ministrs K. Gerhards

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"